

Vlaams
Parlement

vergadering **C51**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 10 november 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyssens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de doorlooptijd van procedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen – 3097 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de lange beslissings-termijn voor windenergieprojecten bij de Raad voor Vergunningsbetwis-tingen – 6 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een versnelde proce-dure voor windenergieprojecten – 22 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Lieten aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de opvolging en evaluatie van het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) – 53 (2015-2016)	14

VRAAG OM UITLEG van Lode Ceyskens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de doorlooptijd van procedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen
– 3097 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de lange beslissingstermijn voor windenergieprojecten bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen
– 6 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over een versnelde procedure voor windenergieprojecten
– 22 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister-president, ik ben blij u te zien en u een vraag om uitleg te kunnen stellen over een noodkreet van de sectororganisatie van de windenergie in Vlaanderen, waarvan wij midden september, een kleine twee maanden geleden, kennis hebben genomen. Het is een noodkreet inzake diverse beroepsprocedures tegen vergunningen die volgens de sector vrij lang kunnen aanslepen.

Bij concrete dossiers die de sector aanhaalde, ging het over duurtijden van twee tot vier jaar of langer voor de helft van de dossiers waarbij beroepen werden aangespannen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

De sectororganisatie stelde dat procedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen lang aanslepen. Dat werd met concreet cijfermateriaal bevestigd. Het gaat over 46 projecten van de laatste 5 jaar met in totaal 137 windturbines of een totaal vermogen van 373,7 megawatt. Die bevraging lijkt ons vrij representatief te zijn voor Vlaanderen.

Voor 60 procent van deze projecten is nog geen uitspraak gebeurd. Het betekent een totaal vermogen van 229,3 megawatt of tachtig windturbines die reeds vele jaren geblokkeerd zijn. De sectororganisatie dringt daarom ook aan op een beslissingstermijn van de raad binnen de zes maanden.

Deze lang aanslepende procedures zijn natuurlijk bijzonder nefast voor het maatschappelijk draagvlak. Doordat omwonenden erg lang in onwetendheid worden gehouden, wordt het draagvlak voor nieuwe projecten sterk ondermijnd, aldus de sectororganisatie. Ook voor de uitbaters van de windparken heeft deze jarenlange rechtsonzekerheid verstrekken gevolgen. Zowat 343 miljoen euro – een niet onaardig bedrag – aan investeringswaarde bevindt zich al jaren in onzekerheid. De sector vraagt dan ook naar het goed werken van bestaande regels en procedures in plaats van steeds maar nieuwe regels en planningsinitiatieven. Dergelijke aanpak is volgens de sector cruciaal om de doelstellingen inzake hernieuwbare energie te behalen.

Minister-president, ik heb met veel belangstelling kennisgenomen van de noodkreet van de sector. Toen ik die noodkreet hoorde, dacht ik terug aan de vele vragen die ik in dit parlement al heb gesteld sinds het ontstaan van de Raad voor

Vergunningsbetwistingen. Ik heb u een vraag om uitleg gesteld omdat ik – toen nog – dacht dat dat sneller gaat dan een schriftelijke vraag. Maar goed, beter laat dan nooit. Twee maanden later kan ik u die vraag om uitleg dan toch stellen. In opvolging van mijn jaarlijks terugkerende vragen over de Raad voor Vergunningsbetwistingen had ik dan ook een aantal vragen voor u. Sommige van die vragen zijn ondertussen behandeld, doordat ondertussen het jaarverslag van de Dienst van de Bestuursrechtcolleges (DBRC) er is. Toch zal ik ze u stellen. Een aantal van mijn vragen zijn niet beantwoord in het jaarverslag. Misschien kunt u daar verder op ingaan.

Minister-president, waarom slepen de procedures toch zo lang aan bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen? Wat is de gemiddelde doorlooptijd van een procedure bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen? Die vraag wordt nog pertinenter na het lezen van het jaarverslag. Daarin lees ik namelijk dat de looptijd van die procedures de laatste drie jaar zelfs is verdubbeld. Wat wilt u ondernemen om de beslissingstermijn terug te brengen?

Kunnen de oplossingsgerichte nieuwe rechtstechnieken nu al worden geëvalueerd, en wat leert ons dat? Hebben ze een impact op de rechtspraak? Welke voorstellen worden door de raadsheren zelf gedaan om tot een betere rechtsbehandeling te komen? Jammer genoeg moet ik in het jaarverslag ondertussen lezen dat er nog maar twee dossiers voor bemiddeling zijn ingeleid. Dat lijkt mij heel erg weinig.

Wordt er nieuwe achterstand opgebouwd of worden er nu, na alle ingrepen van de vorige jaren, meer dossiers afgesloten dan opgestart? Volgens het jaarverslag zouden er alleszins meer worden afgesloten dan opgestart.

Hoe staat het met het 'stuwmeer' aan oude dossiers uit de eerste drie werkjaren? Ik lees in het jaarverslag dat het niet is opgelost. Wat daarin vooral ontbreekt, is dat er geen enkel perspectief wordt gegeven over wanneer het wel is opgelost. Ik zou toch heel erg willen aandringen bij u dat er een duidelijk perspectief wordt gesteld over wanneer dat stuwmeer eindelijk zal zijn weggewerkt.

Hoe wordt de werking van de aanvullende rechters geëvalueerd?

Welke zijn de verschillen in dossierbehandelingstermijnen sinds de oprichting van de DBRC?

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister-president, in navolging van de heer Ceysens en de voorzitter ben ik uiteraard ook blij om u hier vandaag te zien.

Mijn vraag om uitleg is gelijklopend met die van de heer Ceysens, en ik denk ook met die van de heer Ronse. Ik zal dus niet in herhaling vallen.

Wij hebben ook de noodkreet gehoord van de Vlaamse Windenergie Associatie (VWEA) over de lange termijnen vooraleer men volledige rechtszekerheid heeft dat de windturbine die men wil bouwen, daar ook effectief zal mogen blijven staan.

Minister-president, de Vlaamse Regering heeft enkele maanden geleden al een aantal structurele maatregelen geïnitieerd, met onder andere de wijziging van de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges.

Destijds heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen ook al aan de Vlaamse Regering gevraagd om er zeker voor te zorgen dat de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) efficiënt en doelgericht wordt bemand. Het is de bedoeling dat het allemaal efficiënt kan verlopen en er zodoende meer rechtszekerheid is zowel voor de omwonenden als voor de firma's die instaan voor het bouwen en plaatsen van de windturbines.

Minister-president, ik vermoed dat u op de hoogte bent van het cijfermateriaal van de VWEA? Wat is uw reactie erop? Denkt u eraan om naast de bestuurlijke lus, extra maatregelen te nemen om de achterstand weg te werken en de beslissingstermijn te herleiden tot een aanvaardbare termijn voor zowel omwonenden als voor de uitbaters?

Het was de verzuchting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat de DBRC voldoende ondersteund zou worden door de Vlaamse Regering zodat hij niet met dezelfde problemen te kampen zou krijgen als de raad bij zijn inwerkingtreding. Hoe evalueert u de opstart van de DBRC? Blijkt de ondersteuning momenteel voldoende of zal een uitbreiding van personeel en budget noodzakelijk zijn?

Het is de taak van de eerste voorzitter van de DBRC om de hangende dossiers goed op te volgen. Conform artikel 5 van het DBRC-decreet is het aan de voorzitter om te bepalen of er al dan niet bestuursrechters dienen te worden ingeschakeld om een en ander vlotter te laten verlopen. Gebeurt dit op dit ogenblik? Hebt u reeds het beleidsplan van de eerste voorzitter ontvangen met betrekking tot de werking van de DBRC?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, mijn vraag om uitleg heeft een hele weg afgelegd. In eerste instantie was ik daar niet zo gelukkig mee. De vraag kwam op de agenda van de commissie Ruimtelijke Ordening, maar vloog er ook weer af: ik mocht mijn vraag niet in die commissie stellen. Toen ik hoorde dat ik mijn vraag dan aan de minister-president zelf mocht stellen, in deze commissie, was ik toch wel gelukkig ...

Minister-president, zoals de collega's aangeven, is deze vraag eigenlijk al voor een stukje achterhaald. Er zijn ondertussen al een aantal zaken duidelijk gemaakt. We hebben al een beperkt zicht gehad op het verslag, we hebben er minstens al echo's van gehoord. Er is ook de openingszitting geweest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. En wat het verhaal van de conceptnota over Fast Lane betreft en de specifieke aanpak voor de windenergieprojecten, daarover heeft de heer Lantmeeters ondertussen al de nodige vragen gesteld aan minister Turtelboom.

Ik wil toch van deze gelegenheid gebruikmaken. Het hele debat over de Raad voor Vergunningsbetwistingen zal de komende weken naar jaarlijkse traditie opnieuw op de agenda komen van de commissie Ruimtelijke Ordening. Er is al een gedachtewisseling met de voorzitter geagendeerd. Daarnet werd deze discussie eigenlijk al voor een stukje gevoerd in de commissie Binnenlands Bestuur, waar het verslag van het paritair comité over decentralisatie en specifiek over de aspecten van Ruimtelijke Ordening, aan bod kwam. Er werd al wat gedebatteerd over de rol van de deputatie bij het behartigen van de beroepen, over de impact ervan op de doorstroming naar de raad zelf en over de optimalisatie.

Ik meen dat het de eerste keer is in de geschiedenis van die raad dat we een verslag over een gedachtewisseling met een positieve noot kunnen aanvatten. Ik wil u daarvoor toch feliciteren. We merken nu al de eerste vruchten van de aanstelling van de extra rechters. Dat bleek uit de openingszitting. Het voorbije jaar is de uitstroom van dossiers – ik meen dat het er 1069 zijn – groter dan de instroom van dossiers. In het eerste werkjaar waren er nog 54 dossiers, in het tweede 127 en in het derde nog 141. Het heeft er alle schijn van dat de raad zich kan houden aan het ritme dat hij zichzelf oplegt, hier in het parlement, om de dossiers weg te werken. Dit zijn twee positieve zaken, ik kijk ernaar uit tijdens de bespreking.

Wat het hele verhaal van de windturbineprojecten betreft, minister-president, heb ik voor u de specifieke vraag of u kunt bekijken in welke mate er al dan niet een specifieke problematiek verbonden is aan dat soort projecten. Ik denk aan een specifieke problematiek die zou kunnen zorgen voor langere doorlooptijden van dit

soort projecten bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Zijn het dermate moeilijke, complexe projecten die andere competenties en expertise vergen? Hebben de rechters of de voorzitters u daar ooit al iets over gesignaleerd? Of is het iets dat we in de gedachtewisseling over de verslaggeving over de werking van de raad moeten bekijken?

Tot hier, voorzitter, de eerste vraag die ik hier in dit huis mocht stellen aan de minister-president.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, twee collega's die enkel vanwege mijn verschijning blij zijn en één die gelukkig is: deze namiddag begint goed!

Iets minder blij zal ik u maken met het antwoord op de eerste vraag. De Vlaamse Windenergie Associatie vraagt om binnen de zes maanden tot een uitspraak te komen. Een optelsom van de termijnen die in het decreet staan, laat dat niet toe. Alleen al met die optelsom voor de termijnen voor een zuivere vernietigingsprocedure, zitten we aan een termijn die iets langer is dan zes maanden. Dan mag er natuurlijk geen schorsingsprocedure zijn, geen opschorting van de procedures wegens bijvoorbeeld een hangende strafzaak of een milieuvergunningsbetwisting die erdoor loopt, en geen samenhang met andere zaken. Voor een pure vernietigingsprocedure zonder schorsingsprocedure zit je boven die termijn van zes maanden.

Er is een positieve kentering, de heer Ronse heeft erop gewezen, maar u weet, collega's, dat er helaas in de loop van de tijden een serieuze achterstand is ontstaan. U hebt kennisgenomen van het jaarverslag, dus ik hoef er niet in detail op in te gaan.

Samenvattend: uit het jaarverslag blijkt dat de gemiddelde termijn voor procedures bij uiterst dringende noodzakelijkheid 12 kalenderdagen bedraagt, met inbegrip van de betekening van het arrest. Dat lijkt me een zeer vlotte afhandeling. De gemiddelde doorloop- en behandelingstermijn in de schorsingsprocedure bedraagt 5,5 maanden, waarna de uitspraak gemiddeld valt na 28 dagen. Dat zijn 4 weken, waar het decreet een ordetermijn verleent van 60 dagen. Die uitspraken vallen dus sneller dan decretaal toegelaten. Voor de vernietigingsprocedures stelt het jaarverslag dat de huidige doorlooptermijn omgerekend ongeveer 18 maanden is.

U kent de achtergrond van het dossier. U weet waarom de achterstand is opgebouwd. U weet dat we maatregelen hebben genomen om daaraan een einde te maken. Heel recent hebben we vijf bijkomende rechters benoemd, twee bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en drie bij het Milieuhandhavingscollege. U weet dat de voorzitter van de Dienst van de Bestuursrechtscolleges (DBRC) op grond van artikel 5 van het decreet de bestuursrechters ter beschikking kan stellen van het andere rechtscollege, want er zijn er twee.

Ik heb van bij het begin gezegd dat het niet opgaat dat er magistraten en rechters zijn met bijzonder weinig werklast – en ik druk me voorzichtig uit – en andere die een heel grote werklast hebben. Er moet multi-inzetbaarheid zijn. Een modern rechtscollege werkt met magistraten die alle zaken behandelen. Het komt erop aan dat je goede referendarissen hebt.

Daarvoor nemen we bijkomende maatregelen. In de begroting 2016, die we straks behandelen, trekken we 1 miljoen euro extra uit: 800.000 euro voor loonkosten en 200.000 euro voor werkingskosten. De loonkosten gaan hoofdzakelijk naar referendarissen: 11 vte's komen erbij en nog eens 2,7 vte's griffiemedewerkers. De 200.000 euro werkingskosten dienen om het apparaat dat groeit naar behoren te kunnen laten werken, onder andere om ICT uit te bouwen, zodat er een goede digitalisering kan gebeuren.

De bestuurlijke lus is een van de zaken die behoren tot de nieuwe rechtstechnieken. U weet dat we hebben geanticipeerd op het Grondwettelijk Hof dat in het decreet Ruimtelijke Ordening de bestuurlijke lus had vernietigd. Wij gingen ervan uit dat ons decreet hetzelfde lot beschoren was, wat ook is uitgekomen. Maar we hebben erop geanticipeerd door een nieuw decreet al het hele traject te laten doorlopen. Dat is bekrachtigd en treedt in werking op 1 januari 2016. Dan zal de bestuurlijke lus kunnen worden toegepast.

De bemiddeling kent inderdaad een heel bescheiden start, mijnheer Ceyskens. Er is tot nu toe maar twee keer met succes van gebruikgemaakt. Ik heb gevraagd om een benchmark, om te kijken of bemiddelingsprocedures in administratieve zaken gemiddeld betere resultaten boeken in andere rechtscolleges, ook in het buitenland, dan bijvoorbeeld in burgerlijke en handelszaken. Ik weet dat er in een aantal burgerlijke rechtbanken bemiddelingskamers zijn die uitstekend werk verrichten, die een heel hoge score van bemiddelingsresultaat halen. Daardoor boek je natuurlijk een formidabele winst, omdat de procedure niet moet worden voortgezet, er moet geen vonnis worden geveld, er volgt geen cassatieberoep enzovoort.

Het is natuurlijk vroeg om het allemaal te evalueren, want het zijn nieuwe middelen. We gaan de procedureregels in 2016 een eerste keer evalueren, maar dat moet je doen met de nodige nuance. Het is heel nieuw. De evaluatie van de bestuurlijke lus zal helemaal moeilijk vallen, want die begint pas in werking te treden vanaf 1 januari eerstkomend.

De cijfergegevens van het jaarverslag bevestigen dat de raad nu meer dossiers afsluit dan er nieuwe worden ingediend. In het voorbije werkjaar waren er 790 nieuwe zaken en werden er 823 zaken afgesloten door middel van een einduitspraak. Het detail vindt u in het jaarverslag. Het is een voortzetting van de tendens van 2013-2014, toen 792 dossiers werden ingediend maar er ook al 917 werden afgesloten met een einduitspraak.

Op 31 augustus 2015 was 94 procent van de dossiers uit het eerste werkjaar afgesloten door de raad. Voor de dossiers uit het tweede werkjaar was dat 88 procent en voor het derde werkjaar 84 procent. U hebt waarschijnlijk net als ik kennisgenomen van het persbericht dat de DBSC uitgerekend deze ochtend heeft verspreid en waarin wordt meegedeeld dat in alle hangende dossiers voor het werkjaar 2009-2010, het oudste werkjaar dus, uitspraken zullen vallen vóór 15 januari 2016, voor het werkjaar 2010-2011 vóór 31 maart 2016 en voor 2011-2012 vóór 31 augustus 2016. De historische achterstand zal eindelijk zijn weggewerkt.

Het bestuursrechtcollege deelt ook mee dat, om geen nieuwe achterstand te creëren, de dossiers van de daaropvolgende werkjaren stelselmatig behandeld worden en dat er uitspraken volgen binnen de voorgeschreven termijnen.

De aanvullende raadsleden hebben zeker een meerwaarde gevormd bij het wegwerken van de achterstand. Ondertussen zijn drie van die aanvullende raadsleden ook effectief benoemd tot bestuursrechter bij de raad of bij het milieuhandhavingcollege. Dat mag, gelet op hun expertise en hun ervaring met die raad, doen verhopelijk dat zij ook onmiddellijk volop zullen renderen als het op een afhandeling binnen redelijke termijnen aankomt.

De bepalingen van het DBRC-decreet, werking hebbend op de dienst van de bestuursrechtscolleges als organisatie, zijn in werking getreden op 1 november 2014. De procedurele bepalingen zijn in werking getreden op 1 januari 2015. Het is nog te vroeg om over te gaan tot een evaluatie daarvan. Om goed te kunnen evalueren, moet je toch minstens twee à drie jaar hebben.

Ik antwoord hier ook namens collega Schauvliege, mevrouw Peeters. Collega Schauvliege is op de hoogte van de cijfers die door de VWEA bekendgemaakt zijn

in de interdepartementale windwerkgroep. Het is onmogelijk om die te verifiëren. De Raad voor Vergunningsbetwistingen beschikt op dit ogenblik niet over een databank die toelaat gegevens daaromtrent te verstrekken. Ik zal, in het licht van de bijkomende werkmiddelen die ik ter beschikking stel voor de informatisering, vragen of het mogelijk is om ook dit soort zaken in te brengen en te inventariseren, zodat in het jaarverslag ook een meer gedetailleerde verslaggeving kan gebeuren en het parlement en elke belangstellende kan zien wat de specifieke evolutie op dit vlak is. Collega Schauvliege beschikt over materiaal, en ik kan uit de gegevens van de Raad voor Vergunningsbetwistingen helaas geen bevestiging of ontkenning van die cijfers halen.

Ik heb u de stand van zaken met betrekking tot de achterstand al meegedeeld, alsook de inspanningen die geleverd zijn en het resultaat dat daarbij geboekt is en dat ook heel binnenkort geboekt zal worden.

Ik heb het beleidsplan van de eerste voorzitter nog niet ontvangen. Ik heb daar herhaaldelijk op aangedrongen. U hebt in het jaarverslag gelezen dat de eerste voorzitter de redenen geeft waarom hij tijdens het werkjaar 2014-2015 geen formeel beleidsplan ter goedkeuring heeft voorgelegd aan de algemene vergadering. Hij verwijst daarvoor naar de onzekerheid omtrent de samenstelling en bijgevolg ook de werking van de algemene vergadering. Dat vloeide voort uit het feit dat twee effectieve rechters de pensioengerechtigde leeftijd zouden bereiken in 2015 en dat er onzekerheid was over de verlenging van het mandaat van resterende effectieve bestuursrechters.

Ik begrijp dat de eerste voorzitter nu het voornemen heeft om zijn beleidsplan ter goedkeuring voor te leggen aan de nieuw samengestelde algemene vergadering. Het voordeel is dan dat de vijf nieuw benoemde rechters betrokken zullen zijn bij de goedkeuring ervan. Ik reken er ook op dat ik dat beleidsplan krijg. Het is ook een manier om hier controle te hebben op dit onafhankelijke orgaan aan de hand van een beleidsplan: hoe gaat men om met de achterstand, welke werklast is er, a rato van welk tempo van aantal zaken per magistraat, aan welk tempo wordt er gewerkt, wat is de graad van afhandeling binnen redelijke termijn? Dan kun je aan benchmarking doen. De Raad van State is een mogelijke binnenlandse benchmark, maar er zijn er wellicht nog andere.

De vraag of er een specifiek probleem verbonden is met de windturbineprojecten, moet ik negatief beantwoorden. In beginsel behandelt de raad de dossiers in volgorde zoals ze binnenkomen, natuurlijk met mededeling van het feit dat er schorsingsprocedures bestaan en dat er een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid bestaat, maar voor de rest is het in principe zoals altijd in volgorde van het op de rol brengen van de zaken.

Op de vraag naar de stand van zaken met betrekking tot de 'fast lane' antwoordt collega Schauvliege dat de conceptnota momenteel binnen de verschillende werkgroepen verder wordt uitgewerkt en dat er een operationeel kernteam opgericht is, dat samengesteld is uit vertegenwoordigers van de diensten van collega's Turtelboom en Schauvliege, meer bepaald het Vlaams Energieagentschap, het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), het Departement Ruimte Vlaanderen. Er is een startnota opgesteld. Daarna volgen de diverse vooropgestelde stappen.

Wat het ruimtelijke spoor betreft, heeft collega Schauvliege vastgesteld dat de noodzakelijke gegevens om goed onderbouwde uitspraken te kunnen doen, heel erg verspreid zitten. Bovendien heeft een grondige analyse nood aan een aantal ondersteunende instrumenten, instrumenten die vandaag nog niet voorhanden zijn. Er zijn dan ook twee studies opgestart om instrumenten te ontwikkelen die de potentiële inschatting kunnen ondersteunen met plaatsingsalgoritmes aan de ene kant en algoritmes voor het voeren van de impactanalyse aan de andere kant. De

bedoeling is om de eerste versies van die instrumenten in het voorjaar van 2016 te kunnen testen en vervolgens te verfijnen.

In opdracht van Ruimte Vlaanderen ontwikkelt de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) een tool voor de potentie-inschatting van windturbines. Die tool is maar beperkt bruikbaar, vandaar de twee verdere verfijningen, om samen met de tool in te zetten. Ten eerste is er een instrument dat vertrekt vanuit de locaties die de VITO-tool naar voren schuift. Met een beter plaatsings-algoritme wordt een realistische inschatting gemaakt van de inplanting en het aantal mogelijke windturbines. Die tool wordt aangestuurd door het operationele kernteam, maar op de begroting van LNE. Tegen woensdag 11 november, morgen dus, moeten de offertes binnen zijn. Het tweede instrument geeft een uitspraak over het hinderaspect. Die tool wordt intern ontwikkeld binnen LNE.

Er wordt ook een databank opgericht met alle gegevens over windturbines, stedenbouwkundige vergunning, milieuvergunning, informatie over de netaansluiting, groenestroomcertificaten. Die databank zou begin 2016 klaar moeten zijn.

Voor het juridische spoor is gestart met de analyse van de situatie op basis van de stedenbouwkundige vergunningen die een antwoord moeten bieden op de vraag wat het huidige beleid en de huidige juridische omkadering kwalitatief en kwantitatief hebben opgebracht aan windturbines op land. De resultaten zullen eind dit jaar beschikbaar zijn. Daarnaast is gestart met een tenderingstudie waarvan de resultaten eind dit jaar worden verwacht.

De centrale vraag van de conceptnota Fast Lane draait niet zozeer rond de aanduiding van positieve zones, aldus minister Schauvliege. De centrale vraag is wel welke consequenties verbonden zijn aan de steeds toenemende ambitieniveaus voor windenergie op land en hoe we die ambities kunnen realiseren. De te ontwikkelen instrumenten zullen onder andere helpen bij het beantwoorden van die vraag. Uit de eerste resultaten van de planningswerkgroep op basis van de stedenbouwkundige vergunningsaanvragen blijkt alvast dat momenteel 690 megawattuur aan windenergie is opgesteld op locaties conform de omzendbrief. Bijkomend werd ook al meer dan 1000 megawattuur stedenbouwkundig vergund op locaties die ondersteund worden door de huidige regelgeving. Enige nuance is daarbij nodig, want het cijfer houdt geen rekening met de koppeling met de milieuvergunning en eventueel lopende beroepsprocedures. Als die gegevens beschikbaar zijn, kan het cijfer lager uitvallen. Pas dan zal er zicht zijn op het aantal definitief vergunde windturbines.

Minister Schauvliege merkt op basis van de eerste analyses ook op dat er nog veel geschikte locaties zijn zoals havengebieden en industriegebieden die niet optimaal worden benut en waarvan we vaststellen dat de ontwikkeling aan de gang is. Blijkbaar worden in Gent en Antwerpen bijvoorbeeld veel vergunningen verleend door de constructieve opstelling van de havenbedrijven.

De knelpunten zitten in eerste instantie dus niet zozeer in het vinden van geschikte locaties, uit een analyse van de geweigerde stedenbouwkundige vergunningen blijkt het vaak veeleer te gaan om een niet-optimale ruimtelijke invulling van het gebied. Vanuit het aspect van de milieuvergunning blijkt dat ook de milieutechnische aspecten zoals geluid, slagschaduw en natuur een rol spelen bij de inplanting van de windturbines.

Een kaart met aanduiding van positieve zones is bijgevolg niet de oplossing om de plaatsing te versnellen, de oplossing moet veeleer worden gezocht in het instrumentarium. De juridische werkgroep richt zich daar vooral op. Een aanduiding van de positieve zones is niet direct aan de orde. Uit ervaring in binnen- en buitenland blijkt dat het vinden van dergelijke zones voor windturbines bijvoorbeeld in Wallonië geen evidente oefening is. De bedoeling is te zoeken naar een

maatschappelijk aanvaardbaar potentieel in zones waar de hinder het laagst is. Hoe dat snel en effectief kan worden gerealiseerd, is de taak van de werkgroepen. Het onderzoek naar de mogelijkheden van tendering loopt.

Minister Schauvliege is volop bezig met de realisatie van de omgevingsvergunning met integratie van beide vergunningen. Dat impliceert één aanvraag, één openbaar onderzoek en finaal één beslissing. Dit zal dus zorgen voor heel wat voordelen en vereenvoudigingen, ook op het vlak van opvolging. Ook het decreet complexe projecten waarbij planning en vergunning beter met elkaar sporen, zal wellicht een gunstige invloed hebben. Het is aan de werkgroepen om uit te zoeken of er bijkomende instrumenten nodig zijn.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Ik wil duidelijk zijn. We zijn vandaag optimistischer dan in het verleden, toen we de Raad voor Vergunningsbetwistingen startten in september 2009. Daar waren ook redenen voor: de raad was onderbemand en had nooit zo'n toevloed aan dossiers verwacht. Gedurende jaren groeide het aantal achterstallige dossiers aan.

We hebben mee gepleit voor de oprichting van een dienst van de bestuursrechtscolleges, ook voor de polyvalente inzetbaarheid van die rechters. Die is er vandaag.

Ik ben ook bijzonder verheugd over de uitspraken in het persbericht van vanmorgen waarin wel degelijk perspectieven worden gegeven. Toevallig vandaag, de dag dat we die vragen stellen, verschijnt dat persbericht. Het is blijkbaar zo snel moeten gaan dat het bericht zelfs niet op de site van DBRC staat. Maar het is goed nieuws en dat juichen wij uitermate toe.

We mogen onze aandacht echter niet laten verslappen. De omgevingsvergunning komt eraan en tegen die tijd moet dit instrument op poten staan. Dat beleidsplan had er eigenlijk al moeten zijn, minister-president, en ik zie u instemmend knikken. Ik reken dan ook op u dat u erop aandringt dat dit beleidsplan er zo snel mogelijk komt.

Wat de doorlooptijd van de procedures betreft, ben ik het met u eens dat zes maanden niet haalbaar is. Maar de doorlooptijd van de procedure hoeft ook niet noodzakelijk de optelsom te zijn van de maximumperiodes van de verschillende procedures. Sommige stappen in de procedures kunnen sneller gaan waardoor de doorlooptijd niet per se de optelsom moet zijn van de maximale doorlooptijd.

Wat de bemiddelingsprocedures betreft, is het goed dat u nagaat hoe dat op andere plaatsen gebeurt. Wanneer kunnen wij de resultaten van die benchmark verwachten?

Wij pleiten vandaag voor een maximale voorbereiding op het invoeren van de omgevingsvergunning. Onze gemeentelijke ambtenaren moeten daarop voorbereid zijn. Ook de ambtenaren op andere beleidsniveaus moeten daarop voorbereid zijn. Diegenen die ermee zullen moeten werken, moeten daarop voorbereid zijn. Ook de DBRC moet daarop voorbereid zijn. Er mag een duidelijk signaal die richting uitgaan dat men zich daar klaar moet houden.

De heer Ronse verwees naar de gedachtewisseling. Ik ga ervan uit dat die er nog komt. Ik denk dat die hier in deze commissie hoort te gebeuren. Dit valt onder de bevoegdheid van de minister-president. Het is zeker nuttig om mensen uit te nodigen om nog eens grondig van gedachten te wisselen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Ceyssens, we juichen toe dat de gedachtewisseling er weer staat aan te komen. Of die nu hier of in de commissie Leefmilieu moet plaatsvinden, laat ik in het midden.

Minister-president, u geeft een aantal positieve berichten. Niet alleen de sector van de windturbines heeft zich geërgerd aan de achterstanden. Iedereen die bouwvragen indient, ergert zich continu aan het feit dat het allemaal veel te lang duurt, ondanks de positieve intenties bij de installatie van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Ik hoop dat de achterstand nu definitief weggewerkt wordt. Ik vind het positief dat u hoopt dat tegen augustus 2016 een heel deel van de historisch gegroeide achterstand zal zijn weggewerkt.

Het is ook positief dat u in 2016 1 miljoen euro extra middelen uitgeeft om te zorgen voor de werking, meer bepaald het digitale verloop, en voor extra personeelskosten. Op die manier kunnen we vermijden dat er in de toekomst een nieuwe achterstand ontstaat.

Wat betreft de bestuurlijke lus hebben we de besluitvorming van de Vlaamse Regering gezien die begin oktober 2015 is genomen. We hopen dat er geen valse start meer zal zijn en dat de bestuurlijke lus definitief voor iedereen die erom vraagt, de nodige rechtszekerheid kan geven en dat de langere termijnen daarvoor worden uitgeschakeld.

Inzake de positieve zones heb ik me in de commissie Leefmilieu ook al de bedenking gemaakt dat er bepaalde provinciebesturen, naast de omzendbrief en de bestaande regelgeving over waar windturbines kunnen komen, gestart zijn met het uittekenen van provinciale plannen. Ik bekijk dat met argusogen, want dat maakt het complexer. Als de regelgeving duidelijk is, moeten we niet nog expliciet komen met positieve zones of provinciale plannen. Ik hoop dat we op dat elan verder kunnen gaan en dat we verder kunnen inzetten op windenergie die we nodig hebben om te voldoen aan de klimaatdoelstellingen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister-president, het is zeer positief dat u extra middelen investeert in de werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Die komen ook goed op tijd. Ik verwacht elk moment de finale beslissing van de Vlaamse Regering over de uitvoeringsbesluiten Omgevingsvergunningen. Minister Schauvliege heeft aangekondigd dat die voor elk moment zijn. Dan hebben ze nog een jaar vooraleer ze up and running zijn. De Raad voor Vergunningsbetwistingen zal dan extra workload krijgen. Zeker voor het milieuaspect wordt dat een grote uitdaging. De extra investering is dan ook een goede zaak om enerzijds de pijnpunten uit het verleden weg te werken en anderzijds tegemoet te komen aan de uitdagingen die op ons afkomen.

Mijnheer Ceyssens, ik vrees dat we ons als niet-vaste leden van deze commissie niet bijzonder populair maken als we de gedachtewisseling over de Raad voor Vergunningsbetwistingen hier willen houden. Ik zag al enkele collega's kijken die zich afvroegen waarom deze vraag over ruimtelijke ordening wordt gesteld aan de minister-president. Het dossier van de Raad voor Vergunningsbetwistingen is dermate gekoppeld aan de manier waarop het hele systeem van het verlenen van vergunningen werkt, dat de gedachtewisseling volgens mij eerder thuishoort in de commissie Ruimtelijke Ordening.

Het gaat niet alleen over de rentabiliteit van de windenergiesector, maar ook over de competitiviteit van de bedrijven. Ik ben recent op bezoek geweest bij enkele spelers uit de diepvriesgroentesector. Ze geven aan dat de energiekost hoger is dan de loonkost. Windturbines zijn voor hen hypernoodzakelijk, willen ze opnieuw

wat rentabiliteit genereren. In die zin zijn alle initiatieven die u noemt, positief. Ze moeten met de nodige vastberadenheid worden voortgezet.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik sluit mij aan bij de vraag over de fastlane, om wind-energie een juridisch solider kader te geven. Het was inderdaad de bedoeling om het technisch, economisch en maatschappelijk aanvaarde potentieel in Vlaanderen precies in kaart te brengen, en om diverse manieren te onderzoeken om voor zones waar zo'n potentieel aanwezig is, de inplanting van windturbines te faciliteren. De cruciale vraag hierbij is of dit op een zodanige manier gaat gebeuren dat de situatie in juridisch opzicht solider en meer sluitend wordt gemaakt, zodat er ook minder kans is op langdurige procedures. Als een regelgeving van die aard zal zijn, zal het weinig zin hebben om met allerlei procedures af te komen. Op die manier zul je minder procedures hebben.

Mijn vraag is klaar en duidelijk: minister-president, hoe denkt u om, binnen het plan, deze positieve zones, waarop u zegt de nadruk te leggen, juridisch te verankeren, om op die manier het aantal procedures achteraf te verminderen?

Jan Hofkens (N-VA): We hebben die gedachtewisseling vorig jaar in de commissie Leefmilieu gehad. Maar vanaf 1 januari 2015 is de Raad voor Vergunningsbetwistingen een bevoegdheid van het Algemeen Beleid onder de minister-president. Hoewel het daarstraks, toen ik het hoorde, wat tegennatuurlijk klonk, zou ik dan toch verwachten dat die gedachtewisseling eerder hier zou thuishoren. Maar die werd, tot op vandaag, niet geagendeerd.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Er zijn hier twee soorten vragen. De ene gaan over de DBRC, de andere gaan over hernieuwbare energie, de fastlane en de positieve zones.

Mijnheer Danen, ik heb misschien onvoldoende duidelijk gezegd wat minister Schauvliege ook al zei, maar ik meen toch een paar keer te hebben gezegd dat zij niet zozeer inzet op die positieve zones. Zij werd daarin ook bijgetreden door specialisten die zeggen dat het er veeleer op aankomt om de instrumenten en procedures te vernieuwen en efficiënter te maken, op zo veel mogelijk daartoe geschikte plaatsen. Daarbij moet natuurlijk zo veel mogelijk rekening worden gehouden met alle omstandigheden, omgevingsfactoren en bezwarende factoren zoals geluid, slagschaduw, visuele hinder en dergelijke. Er moet zo veel mogelijk worden ingezet op hernieuwbare energie, die alsmaar goedkoper wordt. Wind-energie wordt goedkoper. We moeten het nog altijd subsidiëren, maar het wordt goedkoper. De molens worden efficiënter. Ik wil u uitnodigen om die discussies in het vervolg verder ten gronde te voeren in de daartoe geëigende commissie.

Tot spijt van wie het benijdt, zal de discussie over de DBRC hier worden gevoerd. We hebben niet voor niets de twee rechtscolleges samengebracht. We hebben ook nog de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. Die komt maar om de zoveel jaar samen, tenzij er met Linkebeek tussendoor een verkiezingsbetwisting zou zijn. De verkiezingsbetwisting toegewezen aan deze DBRC, valt inderdaad onder mijn bevoegdheid.

Collega's, ik betreur met u dat er nog geen beleidsplan is. Ik kan natuurlijk de pen niet vasthouden. Ik heb de eerste voorzitter herhaaldelijk gevraagd om dat te doen. Hij zegt in zijn jaarverslag waarom hij het niet heeft gedaan. Ik ga er nu van uit dat er een beleidsplan komt dat door de nieuw samengestelde algemene vergadering wordt goedgekeurd en dat effectief een plan bevat dat zegt hoe er moet worden omgegaan met het wegwerken van de historische achterstand en vooral hoe we ertoe moeten komen dat er in de toekomst binnen redelijke termijnen

uitspraken kunnen worden geveld. Het is belangrijk dat iedereen in een rechtsstaat, ook los van de windenergieproblematiek, bij elke betwisting een uitspraak binnen redelijke termijn kan krijgen.

We hebben daar heel veel inspanningen voor gedaan. De eerste stap die ik zette, was het oprichten van die ene dienst. We mochten het geen rechtscollege noemen. Die dienst verzekert de polyvalente inzetbaarheid van de rechters. Er was een afschuwelijke discrepantie in de werklust bij de Raad voor Milieuhandhaving, in vergelijking met de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Bovendien moeten we bevestigen dat er van bij de start destijds, nog onder toenmalig minister Van Mechelen, een onderschatting was van het aantal zaken. Dat aantal was veel groter dan waar men aanvankelijk van uit is gegaan. Er zaten van meet af aan flessenhalzen en moeilijkheden in. We hebben die achterstand alsmaar zien oplopen. Daarom hebben we aanvullende rechters benoemd. Ik hoop dat de twee aanvullende bestuursrechters die daarvoor nog in aanmerking komen, nog tijdelijk worden ingezet. Dat is een eigen, zelfstandige beslissing van de DBRC. Het kan omdat de werkingsmiddelen worden verhoogd. Men zou een beroep kunnen doen op die aanvullende rechters om de historische achterstand weg te werken, zodat men de toevloed op een behoorlijke manier zal kunnen opvangen en van goede uitspraken voorzien, want die toevloed zal inderdaad groter worden zodra we met de omgevingsvergunningen zitten.

De regering heeft alle mogelijke maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat de DBRC op een performante manier werkt. Er is een juridisch en wettelijk instrumentarium aangereikt, dat toelaat om een aantal zaken sneller en efficiënter af te handelen. We hebben dat hier al uitvoerig besproken. Er zijn binnen het budget vijf bijkomende rechters benoemd. Zij zijn in dienst getreden. Vanaf 1 januari 2016 is er bijkomend budget. Dan doen we de procedure om elf referendarissen bij te benoemen. Dat is wat moderne rechtspraak vergt.

Dat zou ook in de burgerlijke rechtspraak moeten gebeuren. Ik pleit er al twintig jaar voor dat de taak van de griffier totaal anders zou zijn. Dat moet ook een beleidsvoorbereidende en ondersteunende functie zijn. De griffier zou de vonnissen moeten voorbereiden, zoals de referendarissen dat doen op een zeer goede manier in het Grondwettelijk Hof, in het Hof van Cassatie, en op andere plaatsen in het buitenland. Daar gebeurt dat op een moderne manier. Daar tikt de griffier al lang niet meer het vonnis uit dat de magistraat met zijn balpen heeft uitgeschreven. Hij zou een veel modernere taak moeten hebben. Dat is wat wij hier doen met de referendarissen. Dat moet magistraten toelaten om te doen wat hun kerntaak is, namelijk rechtspreken, nadat de zaak geanalyseerd is, nadat vorige uitspraken, analyse van de wet enzovoort, aangebracht zijn door de referendarissen, waardoor je op een snelle manier tot uitspraken moet kunnen komen.

Ik neem aan dat u uitkijkt naar de gedachtewisseling die – zo neem ik aan, mijnheer Ronse – effectief in deze commissie zal plaatshebben.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister-president, die onderschatting destijds was niet de minste. Toen werd ze geschat op 350 dossiers per jaar, ongeveer 25 procent van het werkelijke aantal dat is binnengekomen. Maar goed, we zijn blij dat de investeringen gedaan zijn zodat we nu die dossiers het hoofd kunnen bieden. Ik ben ook blij met de data die vooropgesteld zijn om de achterstand weg te werken. Ik heb nog geen antwoord gehad op mijn vraag wanneer we de resultaten van de benchmark kunnen verwachten.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik ga de benchmark vragen aan mijn administratie. Ik ga daar geen grote, dure consultancy over laten doen. Ik denk dat de administratie in staat moet zijn om na te gaan of in een aantal buurlanden

voorbeelden bestaan van bemiddeling inzake administratieve rechtscolleges en tot welk percentage van effectiviteit die leiden. Dat moet kunnen worden nagegaan zonder er een dure consultancy over te laten doen. Ik neem aan dat men mij daar in het voorjaar over kan informeren. Dat is geen grondige studie. We gaan daar geen 40.000 euro voor consultancy aan besteden.

Daarnaast moeten we het bemiddelingsinstrument, dat heel pril is, zijn kansen geven. Ook in burgerlijke zaken is er een heel groot verschil van kamer tot kamer en van rechter tot rechter. Sommige rechters treden zeer actief op en bestuderen de zaak. In Nederland is dat trouwens verplicht. Na het eerste verweer is er een comparitie, een comparitie na verweer, waar de partijen opgeroepen worden. Dat leidt tot fantastische afhandelingscijfers met tevredenheid van de partijen die een akkoord sluiten, waarna er niet verder geprocedeerd moet worden, geen uitspraak moet gebeuren en ook geen beroep moet komen. Het hangt voor een groot deel af van de rechter zelf die een actieve rol speelt en die bemiddeling ziet. Ik denk – het is gewoon intuïtie – dat je dit soort zaken, waar het gaat over privébelangen versus publieke belangen, met vaak tussenkomende partijen, niet direct over dezelfde kam mag scheren als een burgerlijke procedure tussen twee partijen, waar private belangen botsen en waar het wellicht – ik herhaal het voorzichtig – soms iets makkelijker is om tot een consensus te komen dan in dit soort zaken omdat het gaat over wettelijke bepalingen en dergelijke. Je moet altijd binnen dat kader opereren.

Lode Ceyssens (CD&V): Ik neem aan dat u het voorjaar van 2016 bedoelt. Op het gevaar af nog onpopulairder te worden bij de vaste leden van deze commissie, wil ik afsluiten door met aandrang aan de voorzitter te vragen om die gedachtewisseling te agenderen.

De voorzitter: We waren aan het kijken of het jaarverslag al is ingediend. Blijkbaar wel. U hebt daarnaar verwezen. Het zal er inderdaad aankomen.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zal met zeer veel plezier naar deze commissie komen voor de gedachtewisseling. Het aandrigen op een beleidsnota van de voorzitter van de raad zelf, zal een van de elementen zijn die op zijn minst in die gedachtewisseling aan bod zullen komen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Lieten aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de opvolging en evaluatie van het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) – 53 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jan Hofkens

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp-a): Minister-president, in de governancestructuur ter opvolging van het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK), werd in een directiecomité en een taskforce voorzien. Het directiecomité zou hands-on uitvoeringsmoeilijkheden detecteren en oplossingen ontwikkelen. De taskforce, waar een brede vertegenwoordiging van werkgevers, werknemers en politici uit Limburg inzitten, zou de resultaten moeten monitoren, evalueren en desgevallend oplossingen uitwerken. Ook werd opgenomen dat er om de zes maanden een voortgangsrapport zou worden opgemaakt. Dat was afgesproken door de vorige Vlaamse Regering.

In het huidige Vlaams regeerakkoord lezen we: "Een daadkrachtige implementatie en opvolging van SALK is essentieel om de beoogde resultaten te behalen. We evalueren SALK medio 2015 en houden de focus gericht op het aantrekken van nieuwe projecten die werkgelegenheid opleveren in de private sector, economische groei en ondernemerschap. We zorgen bovendien voor een sterke regie op het terrein."

In 2014 kwam het SALK-directiecomité bijna maandelijks samen en ook de taskforce kwam om de twee tot drie maanden samen. Zoals gepland, werd onder uw leiding in december 2014 een nulmeting opgemaakt en lag er in juli 2015 een eerste monitoringrapport voor. De details van de monitoring kunnen we terugvinden in de projectfiches die beschikbaar zijn. In het voortgangsrapport staat er een samenvatting. Men zegt dat er 115 projecten op schema zitten, 4 zijn er gerealiseerd, 5 zijn in voorbereiding, 2 zijn stopgezet en 10 hebben vertraging. Op zich lijkt dat er goed uit te zien.

Ik heb me de moeite getroost om die 335 bladzijden van de monitoringfiches eens te lezen, die als bijlage zijn bijgevoegd. Dan moet ik toch wel vaststellen dat heel veel informatie niet beschikbaar is. De rubrieken waarop de mijlpalen en ook de indicatoren moeten worden aangeduid, op basis waarvan men eigenlijk de voortgang kan evalueren, zijn dikwijls helemaal niet ingevuld. Ook de rubrieken met betrekking tot de kostprijs en de vraag hoe ver men staat met de financiering zijn niet of zeer summier ingevuld. De afspraak was dat het SALK-directiecomité maandelijks zou bijeenkomen. Als ik het goed heb, dateert de jongste bijeenkomst van het directiecomité van mei 2015. Sindsdien is het directiecomité niet meer bijeengekomen. De taskforce zou om de twee à drie maanden in Limburg bijeenkomen. Ook die is – tenzij ik me vergis – sinds mei 2015 niet meer bijeengekomen.

Minister-president, van mensen op het terrein, dus niet officieel via regeringsmededelingen, heb ik echter begrepen dat de tussentijdse evaluatie wel al volop bezig is. Ik heb daarover van u niets vernomen. Daarom wil ik u de volgende vragen stellen. Op welke wijze wordt nu die concrete voortgang van de projecten opgevolgd, aangezien voor heel veel projecten de mijlpalen, de indicatoren en de financiering niet in de monitoringfiches zijn ingevuld? Er zijn projecten waarvan wordt gezegd dat ze vertraging hebben. Welke acties zijn er ondernomen om die projecten te deblokken? Twee projecten zijn stopgezet. Wat waren de oorzaken van die stopzetting? Volgens mij zijn het SALK-directiecomité en de taskforce niet meer samengekomen sinds mei 2015, maar misschien mis ik iets en zijn er wel nog bijeenkomsten geweest. Dan zult u me die data wel willen geven.

Ik hoor dus op het terrein dat de evaluatie blijkbaar is opgestart. Hoe wordt die evaluatie georganiseerd? Gebeurt die op basis van de indicatoren, en welke indicatoren zijn dat dan? Of maakt u veeleer een kwalitatieve en geen becijferde analyse? Wie is er dan betrokken bij die evaluatie? Wie wordt er bevraagd, en door wie? Op basis van welke criteria wordt bepaald wie zal worden bevraagd? Zullen er van die bevragingen verslagen en rapporten worden opgemaakt, die dan voor ons ook beschikbaar zijn? Op welke wijze worden het SALK-directiecomité en de taskforce betrokken bij die evaluatie? Welke timing stelt u voorop voor dat evaluatierapport? Hoe wenst u daarmee voort te gaan?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, minister, mevrouw Lieten, ik zal eerst toelichten hoe het eerste monitoringrapport van juli 2015 tot stand is gekomen.

Het Departement Kanselarij en Bestuur heeft voor de monitoring van het SALK een online monitoringtool uitgewerkt. Die tool bevat voor elk project een fiche. De dossierbehandelaars van die projecten moeten die projectfiches invullen. Het Departement Kanselarij en Bestuur vraagt halfjaarlijks aan die dossierbehandelaars ook om per project waarvoor ze verantwoordelijk zijn, een voortgangsrapport op te

maken. De dossierbehandelaars sturen hun informatie vervolgens via die tool door naar hun hiërarchische meerderen, en nadien naar het kabinet van de betrokken minister, voor validatie, zowel ambtelijk als politiek. Die aldus gevalideerde informatie uit de tool vormt voor mijn diensten dan de basis voor het opstellen van de halfjaarlijkse monitoringrapporten. Het eerste is dus op 17 juli 2015 meegedeeld aan de Vlaamse Regering. U zult begrijpen dat mijn diensten voor de volledigheid van de informatie per project afhankelijk zijn van die dossierbehandelaars en van diegenen die hun informatie indienen en valideren.

Ik moet wel zeggen dat het niet altijd eenvoudig is voor elk project om het volledige rapporteringsstramien in te vullen. Die tool heeft natuurlijk een eenvormig karakter voor alle projecten. Sommige lenen zich daar beter toe dan andere. U hebt echter gelijk: het is zo dat voor een aantal van die projecten belangrijke informatie ontbreekt. Wij dringen daarop aan. De administratie dringt daarop aan. Ik heb dat ook al gevraagd op regeringsniveau. Na uw vraag om uitleg hier vraag ik nogmaals aan de collega's om daarop toe te zien. Gebeurt dat niet, dan kunt u aan de diverse ministers vragen stellen. Het zijn die diensten die moeten aanleveren. Kanselarij en Bestuur kan niet in plaats van de bij het SALK betrokken beleidsdomeinen de projectfiches gaan invullen met betrekking tot de vooruitgang, de timing, de indicatoren, de bedragen die zijn besteed. Dat moet van onder naar boven komen. We rapporteren dus aan de hand daarvan. Ik zal mijn diensten dus de opdracht geven om nogmaals de dossierbehandelaars te vragen om zo volledig en zo accuraat mogelijk die fiches in te vullen. Ik zal er ook bij de collega's, zowel in het directiecomité als in de taskforce, op aandringen dat het rapporteringssysteem zo optimaal mogelijk zou worden ingevuld.

U vraagt welke acties zijn ondernomen met betrekking tot de vertraagde projecten. Collega's, eerst en vooral wil ik erop wijzen dat er op de 136 projecten maar 10 projecten met vertraging zijn. Er zijn er 2 stopgezet. Dat betekent dat meer dan 90 procent van de projecten op schema is of in voorbereiding is. 4 projecten zijn al gerealiseerd. Ik denk dat we mogen concluderen dat dit een goed resultaat is. Ik hoop dat we dat ook kunnen aanhouden.

Het SALK-directiecomité en de SALK-taskforce volgen de uitvoering op van de projecten. Als er zich obstakels voordoen, wordt er gezocht naar een oplossing of naar een manier om het project weer op snelheid te brengen. Dat geldt dus ook voor de projecten met de status 'vertraging'. Dat is uiteraard ook een zaak, telkens effectief op het terrein van het betrokken beleidsdomein, de betrokken entiteit, de betrokken minister.

Uiteraard blijven we extra aandacht besteden aan de projecten waarvan de voortgang minder vlot verloopt. Ik denk dat u en andere collega's er al voor gezorgd hebben dat verschillende van die dossiers met vertraging aan bod zijn gekomen in de desbetreffende commissies. Ik zal hier natuurlijk niet op elk van die tien dossiers ingaan. Dat is ook niet de afspraak die we gemaakt hebben. Ik blijf erbij dat over de concrete, inhoudelijke dossiers tekst en uitleg moet worden gevraagd aan de betrokken minister in de bevoegde commissie.

Ik ben een beetje verwonderd over uw vraag met betrekking tot de twee stopgezette projecten. Als ik goed geïnformeerd ben, hebt u daar al antwoord op gekregen bij een schriftelijke vraag over de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) die u zeer recent aan collega Muyters gesteld hebt. Ik citeer het antwoord: "In uitvoering van het SALK project 'DBFM-formule scholeninfrastructuur technisch onderwijs' heeft LRM één school van ieder net benaderd om een voorstel te hebben rond een concreet investeringsdossier. Deze drie projecten zijn toegelicht aan het kabinet van de toenmalige voogdijminister, mevrouw Ingrid Lieten. Er volgden gesprekken tussen kabinetten om financiering voor deze projecten vrij te maken. Dit vergde een decreetswijziging, die nooit werd doorgevoerd. Het project staat

momenteel on hold omdat de financiering niet rond is. LRM heeft in het kader van deze projectfiche nooit een vervolgvraag gekregen.”

Het Centrum voor Werk en Opleiding West-Limburg is geannuleerd door de stad Beringen zelf. Initieel had de stad Beringen het plan om de werkwinkel en het opleidingscentrum te lokaliseren op B-Mine. Er zou een nieuw gebouw komen voor de werkwinkel en het opleidingscentrum voor VDAB. Dat was gebudgetteerd op 2 miljoen euro. Het nieuwe stadsbestuur, sinds de lokale verkiezingen van 2012, heeft beslist om dat budget niet meer uit te trekken. Het zou blijken dat de bouw van een nieuw gebouw in tegenspraak was met de oefening om het gebouwenpatrimonium meer te centraliseren en het aantal gebouwen van de stad te verminderen. Nu zal de VDAB met eigen middelen elders in Beringen de werkwinkel en het opleidingscentrum uitwerken door middel van de huur van een gebouw.

Het SALK-directiecomité en de taskforce zijn inderdaad eind april en begin mei bijeengekomen. Ik heb geen weet van afspraken dat er om de twee maand vergaderd zou worden. In 2014 is er na de verkiezingen twee keer een bijeenkomst van directiecomité en taskforce geweest. Nu is er, na begin mei, geen bijeenkomst meer geweest. Voor mij is het niet zozeer belangrijk dat er vergaderingen zijn, maar wel dat we op schema zitten, dat er aan het dossier gewerkt wordt en dat de uitkomst daarvan goed is. We hebben uiteraard nog vergaderingen die nog dit jaar zullen plaatshebben.

Het monitoringsrapport is een heel belangrijk document, dat moet toelaten om te zien of we op schema zitten. Er is een heel hoog cijfer van 90 procent op schema. De evaluatie van het SALK is inderdaad opgestart. Die is begonnen in oktober en heeft tot doel een stand van zaken te maken van de uitvoering van het lopende SALK-plan en om te onderzoeken of het plan moet worden bijgestuurd, of dat wenselijk of noodzakelijk is om de beste resultaten te boeken met het oog op de versterking van het sociaal-economische weefsel in Limburg, de bevordering van de tewerkstelling in de private sector, de economische groei en het ondernemerschap.

De evaluatie gebeurt als volgt. De voorzitter en de secretaris van het directiecomité voeren op het ogenblik gesprekken met de belangrijkste SALK-partners. Er vonden al gesprekken plaats met VDAB Limburg, de werkgevers- en werknemersorganisaties, LRM, het Ondernemersplatform, Locate in Limburg, de provincie, de gouverneur en gedeputeerde Vandeput en de stadsbesturen. Er worden nog gesprekken gepland met de Federale Regering, met de betrokken Vlaamse kabinetten en met de voorzitter van de expertencommissie, Herman Daems. Dat laatste gesprek ga ik zelf voeren. Ik denk dat dat belangrijk is. Hij was de voorzitter van de groep experts die het expertenrapport hebben opgesteld, dat gediend heeft als basis voor het SALK-plan dat we medio 2013 samen hebben opgesteld.

In die gesprekken komen de volgende vragen aan bod. Welke onderdelen van het SALK bieden de grootste meerwaarde voor de heropleving van het sociaal-economische weefsel in Limburg? Zijn er opportuniteiten om die verder te versterken? Welke onderdelen van het SALK worden minder geslaagd geacht? Zijn er opportuniteiten om die alsnog bij te sturen? Zijn er, in het licht van de actuele sociaal-economische situatie in Limburg – zie bijvoorbeeld het rapport van de macro-economische indicatoren bij de eerste voortgangsrapportage juni-juli van dit jaar –, bijsturingen nodig aan het in 2013 opgestelde SALK-plan? In welke mate loopt de samenwerking tussen de verschillende politieke overheden? Zijn er indien nodig mogelijkheden tot verbetering? In welke mate loopt de samenwerking tussen de verschillende sociaal-economische actoren in Limburg? Zijn er indien nodig mogelijkheden tot verbetering?

Op basis daarvan zal mijn kabinet een ontwerpevaluatienota opstellen. Die evaluatienota zal een weerslag bieden van de uitkomst van de gesprekken, waarvan

geen rapporten of tussentijdse verslagen opgesteld worden. Op die manier kan iedereen vrij zijn gedachten uiten. Als er bepaalde suggesties of vormen van kritiek zijn, zullen die op die manier gemakkelijker geuit worden. Het is ook geen administratieve oefening.

De ambtelijke voortgangsrapportage loopt en wordt om de zes maanden opgeleverd. Nu houden we een politiek evaluatiemoment, dat niet zal leiden tot een rapport van tientallen of honderden bladzijden. Wat goed loopt, is oké. De vragen die aan bod komen, zijn waar de problemen zich voordoen, wat er beter kan en hoe de samenwerking verloopt. Bedoeling is na te gaan of er een bijkomende boost moet worden gegeven en of er een tandje moet worden bijgestoken.

We zullen ook aandacht besteden aan de budgettaire stand van zaken, die niet altijd volledig uit de voortgangsrapportage is gebleken.

Die nota zal aan bod komen op IKW-niveau (interkabinettenwerkgroep). Daarna zal daarover worden beraadslaagd in de schoot van de Vlaamse Regering en in de SALK-taskforce.

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp.a): Minister-president, ik dank u voor de informatie, maar ik heb daar toch een aantal vragen en bedenkingen bij.

U bent het met me eens dat die monitoringfiches onzorgvuldig worden ingevuld. Zij zijn nochtans het enige instrument dat we hebben om de voortgang objectief en op basis van cijfers te kunnen meten. U geeft ook toe dat het directiecomité niet meer bij elkaar is gekomen sinds april/mei 2015. Dat is meer dan een halfjaar geleden. Nochtans had het directiecomité de bedoeling, zo staat in het SALK-rapport, om na te gaan wat er wel en niet misloopt. Ik heb nu het gevoel dat we in een situatie zitten waarbij de fiches wel of niet worden ingevuld en waarbij niemand daarvan wakker ligt. Wanneer de fiches niet worden ingevuld of wanneer een project vastzit, zou dat directiecomité tijdens zijn maandelijkse vergaderingen die zaken moeten bespreken en proberen te deblokken. Maar dat directiecomité komt dus niet meer samen. Ik vraag me dan ook af wie momenteel de leiding heeft van het SALK-project. Ik heb het gevoel dat er geen leiding is.

Ik was blij dat de opvolging van het SALK onder uw bevoegdheid terechtkwam omdat dat aangaf dat u daar als minister-president en hoofd van de regering het nodige gewicht en belang aan hechtte. Maar nu ben ik toch teleurgesteld over wat er op het terrein gebeurt.

Momenteel vraag ik op basis van die fiches aan alle ministers bijkomende informatie. Ik zal mijn rol als oppositielid spelen om te proberen de zaken te deblokken en op de agenda te plaatsen. Maar eigenlijk is dat niet mijn taak, maar die van u en van het directiecomité dat onder uw leiding werkt.

Ik heb ook een aantal vragen over de evaluatie zelf. Ik heb gehoord dat de voorzitter en de secretaris van het directiecomité twee kabinetsmedewerkers zijn van u en dat zij die evaluatie op zich hebben genomen. Ik vind dat een beetje bizar. Moet ik daaruit afleiden dat de andere collega's uit de regering en de andere partijen niet geïnteresseerd zijn om mee te werken aan die evaluatie? Ik verneem bovendien van u dat er wel gesprekken worden gevoerd maar dat daar geen verslagen van worden opgemaakt. Ik kan dus niet te weten komen wat er tijdens die gesprekken met de VDAB, LRM en de ondernemersgroep wordt gezegd, maar dat geldt ook voor uw collega's in de regering, aangezien er geen verslagen worden opgemaakt. Waren die collega's niet geïnteresseerd om deel te nemen? Dat zou me van sommigen heel sterk verbazen.

Minister-president, voor het SALK zijn we vertrokken van de analyse van professor Daems. Tijdens de vorige regeringsperiode was beslist om niet zomaar geld aan kortetermijnprojecten te geven maar een grondige sociaal-economische analyse te maken over de toestand in Limburg en over de wijze waarop de Limburgse economie gezonder kan worden gemaakt. We waren het er toen over eens dat het zou moeten gaan over projecten om het sociaal-economisch weefsel sterker te maken. Zo kwam onder andere naar voren dat de kmo's meer ondersteuning zouden moeten krijgen om te innoveren. Zij zouden die innovaties sneller op de markt kunnen brengen en meer kunnen exporteren. Daarvoor zijn projecten opgestart die niet in een-twee-drie resultaat boeken op het vlak van tewerkstelling maar die een langere looptijd moeten hebben.

Die projecten worden economisch en wetenschappelijk begeleid door de universiteit. Professor Piet Pauwels heeft daarover een analyse gemaakt. Die projecten werden ook begeleid door de taskforce waar captains of industry in zitten: de werkgevers, de werknemersorganisaties en de gouverneur, die daar een belangrijke rol in kreeg. Al die mensen worden nu niet betrokken bij die evaluatie. Die evaluatie gebeurt door twee kabinetsmedewerkers van u, zonder papieren, zonder indicatoren en zonder verslagen. Ik vind dat een onprofessionele manier van werken, en dat verbaast me van u, minister-president.

U zegt zelf dat er mensen uit het politieke milieu worden bevraagd. Ik heb begrepen dat de burgemeesters van Genk, Bilzen en Lanaken zijn bevraagd, toevallig zijn dat drie burgemeesters uit de meerderheid. De burgemeesters van Beringen, Hasselt of Lommel die ook grote SALK-projecten op hun grondgebied hebben, worden niet bevraagd. Ik vind dat een trendbreuk. In de vorige regering was u er ook groot voorstander van om aan het SALK te werken hand in hand, werkgevers en werknemers, alle politieke partijen of ze nu in de meerderheid of oppositie zaten. Dat is ook het recept waarin Limburg gelooft. We denken dat we daardoor een aantal belangrijke beslissingen ter verbetering van de sociaal-economische positie van Limburg hebben kunnen doen nemen in dit parlement de voorbije twintig tot dertig jaar. Nu kan ik niet anders dan besluiten dat u opnieuw het spelletje meerderheid-minderheid installeert. Dat is een gemiste kans omdat we allemaal samen verantwoordelijk zijn voor Limburg en die verantwoordelijkheid ook willen dragen. U stuurt twee kabinetsmedewerkers uit om gesprekken te voeren. Dan komt er een nota op het IKW en zal de regering iets beslissen. Als de politieke beslissingen zijn genomen, dan zullen de Limburgers in kennis worden gesteld.

Minister-president, ik ben daarin zeer teleurgesteld. Ik had dat niet van u verwacht. Ik dacht dat u boven de mêlée zou staan en uw rol als leider van de uitvoering van het SALK met de nodige panache zou spelen. Ik dacht dat u de mensen op uw kabinet die het directiecomité voorzitten, zou aanvuren om die rol ernstig te nemen en om de andere administraties die achterblijven en niet op tijd de fiches invullen en mijlpalen halen, aan te sporen en achter de veren te zitten. Ik had verwacht dat u het evaluatieproces op een neutrale, professionele, zakelijke manier zou leiden. Ik moet jammer genoeg op dit moment het tegenovergestelde vaststellen. Ik heb het gevoel dat het SALK geen prioriteit meer is van deze regering, dat het allemaal een beetje verder suddert en uitdooft. Straks komt er misschien nog een politiek handjeklap binnen de regering over een aantal projecten die al of niet worden voortgezet. Ik ben erg teleurgesteld en had iets anders van u verwacht.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, dit is toch nog altijd de commissie voor Algemeen Beleid? Ik heb het gevoel dat mevrouw Lieten en ikzelf het voorbije half uur in twee verschillende commissies zaten. Mevrouw Lieten, u moet uw rol als oppositielid spelen, maar dat staat niet gelijk met misinterpretaties en ronduit

liegen. De uitleg die u geeft aan het antwoord van de minister-president is helemaal niet wat ik heb begrepen.

Bovendien verwijt de pot de ketel dat hij zwart ziet. Door die trucs toe te passen en 87 keer hetzelfde te herhalen, vervalt u zelf in het spelletje van meerderheid-oppositie dat u de minister-president verwijt. Ik vind dat beneden alle peil. De uitleg die u geeft aan het antwoord, heb ik absoluut niet gehoord. Ik zou bijna denken dat, omdat u zelf niet meer aan het stuur zit van SALK en niet meer in de Vlaamse Regering zit, u het project helemaal geen warm hart meer toedraagt. Als u zelf niet meer aan het stuur mag zitten, vindt u het ook niet meer goed. Dan zult u diegenen die er wel nog iets van proberen te maken en diegenen die de Limburgse economie en het bedrijfsleven wel een warm hart toedragen, afbranden en in de steek laten.

Dit project is begonnen met samenwerking over alle niveaus heen. U maakt er nu een partijpolitiek spelletje van. Die fout ligt bij u. Ik kan dat alleen maar toeschrijven aan een ontgoocheling omdat u niet meer mee aan het stuur zit.

Ik daag u uit om de lijst die naar voren is gebracht naast de lijst te leggen die vroeger werd gegeven. Die is minstens even goed. De vooruitgang van de projecten loopt minstens even goed als toen u nog iets te zeggen had. Ik ben er bijna zeker van dat er toen meer achterstand was dan nu.

Als niet-Limburger mag u het mij niet kwalijk nemen dat ik een extra dimensie toevoeg. Ik draag SALK absoluut een warm hart toe. Er waren maatregelen nodig om een extra inspanning te doen voor Limburg. Onze fractie heeft dat steeds gesteund. We hebben altijd onze inbreng gedaan, net zoals alle fracties, totdat u er een partijpolitiek spelletje van hebt gemaakt. Ik ben echter ook altijd diegene geweest die in het verleden tijdens discussies over SALK heeft gezegd dat dit niet het enige was dat Limburg nodig heeft. Er is veel meer nodig, meer bepaald een algemeen economisch beleid dat ondernemen opnieuw centraal stelt en kansen geeft. Dat is wat de Zweedse coalities op federaal en Vlaams niveau doen. Daarin is uw partij, mevrouw Lieten, al heel lang tekortgeschoten. Limburg is daar altijd het eerste slachtoffer van geweest.

Vorige week of twee weken geleden zijn de cijfers nog aan bod gekomen. In totaal kwamen er 15.000 jobs bij in de privésector. Het is de eerste keer in jaren dat er privé jobcreatie is. Na jarenlange gesubsidieerde tewerkstelling door de socialisten die alleen maar de overheidsuitgaven heeft belast, hebben we daarop ingezet. *(Opmerkingen van Ingrid Lieten)*

Ik herinner u aan Action en Canon die net de grens overgingen. Aan die punten hebben we iets willen doen en dat komt Limburg evengoed ten goede als SALK. Ik vind uw uitlatingen politiek van een bijzonder bedenkelijk niveau en geheel onjuist. Ik ben er zeker van dat deze regering meer op het terrein zal veranderen en verbeteren dan u ooit hebt gedaan.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het debat wordt natuurlijk wel heel erg breed. Alles heeft met alles te maken, maar ik zal me proberen te beperken tot waar het over gaat, namelijk het SALK. Als oppositie willen we onze verantwoordelijkheid nemen om van de goede projecten binnen SALK het beste te maken. Daartoe hebben we instrumenten nodig.

Vandaag is de voortgangsrapportage aan bod gekomen waar ook in juli een commissievergadering aan is gewijd. Als heel wat fiches onvolledig zijn ingevuld, stel ik me de vraag hoe we kunnen zeggen dat de meeste projecten op schema zitten. Ik vind dat heel vreemd. Ik wil oproepen om werk te maken van het invullen van de fiches op een manier die de werkelijkheid benadert. Zo niet, is het voortgangsrapport

totaal ongeloofwaardig. Om het half jaar zou er een voortgangsrapportage komen. De vorige was in juli. De volgende komt er, vermoed ik, in januari. Minister-president, wanneer kunnen we dat verwachten?

Het is vandaag ook gegaan over het evaluatierapport, en daar maak ik me ook zorgen over. Is het de bedoeling om na te gaan in welke mate het SALK nog beantwoordt aan de vooropgestelde doelstellingen? Dat is de hamvraag. Doen we nog wat we wilden doen?

Ik stel me ook veel vragen bij de methodologie die u beschrijft. Er worden weinig verslagen gemaakt omdat mensen anders niet echt durven te spreken. We zijn toch allemaal professionals die bekommerd zijn over het goede van dit project. Ik vind dat een vreemde manier van werken. Wat zijn de pijnpunten en goede elementen van de evaluatie? Hoe kan het parlement hier een rol in spelen? Ik begrijp natuurlijk wel dat het niet in eerste instantie aan het parlement is om de evaluatie te doen, maar ik wil ze wel graag zien en erover van gedachten kunnen wisselen. Dit was aangekondigd voor na de zomer. Het lijkt wel nog zomer, maar ik roep op om er heel snel werk van te maken. Ook het parlement moet de evaluatie kunnen inkijken en erover van gedachten kunnen wisselen en eventueel bijsturen.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, er is hier al veel gezegd. Ik kan mij aansluiten bij een aantal bedenkingen. De heer Diependaele zegt dat het SALK niet het enige is wat Limburg nodig heeft. Er moet ook worden ingezet op het algemeen beleid. Dat klopt, en daar zijn we ook mee bezig. Maar we weten ook allemaal dat het SALK een inhaalproject is dat Limburg nodig heeft. Dat is al meermaals gezegd in het Vlaams Parlement. Limburg had achterstand. Daarvoor moeten we verwijzen naar het prachtige document dat professor Daems heeft uitgeschreven met de taskforce. Dat rapport noemt alle noden en tekortkomingen qua infrastructuur, en al die lange- en kortetermijnacties waarop we moeten blijven inzetten, om die inhaalbeweging voor Limburg mogelijk te maken.

Nu doet het SALK-directiecomité nog wel zijn werk. Mevrouw Lieten twijfelt daaraan. Voor zover ik dat heb vernomen, zijn zij wel degelijk actief. Maar zij stoten regelmatig op een aantal probleemsituaties. Ik geef hier een voorbeeld dat ook in andere commissies vaak aan bod komt: de kwestie van de bijkomende bedrijven-terreinen. Er is dan iedere keer een discussie over ecologie en economie. Men verwijst ook heel vaak naar de terreinen van de Fordsite. Die zullen er ooit wel komen, maar men zal helaas pas na 1 januari 2016 starten met de langdurige saneringsprojecten. Ik wil hier nog eens benadrukken dat die Fordterreinen er wel zijn bijgekomen, maar dat wil niet zeggen dat we de uitbreidingsmogelijkheden van andere bedrijven moeten hypothekeren.

Ik heb mij ook verdiept in het monitoringsrapport en een aantal van de fiches die per project werden opgemaakt. We konden die sinds midden 2015 bekijken. Daar moet ik mevrouw Lieten bijtrekken. Er zijn inderdaad heel wat fiches slechts summier ingevuld. Zij bieden nauwelijks een stand van zaken. Ik betreur dat ook. Mevrouw Lieten heeft wat dat betreft wel degelijk een punt. Ik verwijs naar het commissieverslag van 18 februari 2015. We hadden toen een gedachtewisseling over het SALK. Minister-president, u maakte toen deze terechte bedenking: "Er zijn veel actieplannen in het SALK. Misschien moet er nu een moment komen om mensen te mobiliseren." Misschien is dit moment nu zeer geschikt: we moeten daar dringend werk van maken.

Niets zou voor Limburg slechter zijn dan dat het SALK-plan in een kast belandt en dat er verder niets mee wordt gedaan. Ik zeg niet dat dat gebeurt, wel dat we het moeten voorkomen. We moeten dat dossier warm houden, want het ging om een inhaalbeweging voor de provincie Limburg. Daarom sluit ik mij aan bij wat mijn

collega's hier al zeiden: het lijkt mij aangewezen om over te gaan tot een gedachteswisseling waarbij we ook de mensen van het directiecomité van het SALK uitnodigen om hier aan te tonen en ons ervan te overtuigen dat er wel degelijk heel wat projecten de goede richting uitgaan. Zij kunnen dan ook tekst en uitleg geven bij de projecten waarop vertraging zit. Minister-president, ik weet dat u zegt dat we daarover in elke afzonderlijke commissie vragen kunnen stellen. Maar ik denk dat een globale bespreking van het SALK-rapport en het monitoringverslag aangewezen is. We kregen er al een op 18 februari 2015. Maar dat was, naar mijn aanvoelen, toen misschien wat te beperkt.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): De bedoeling van het hele SALK is: jobs creëren en aantonen waar in Limburg de structurele tekortkomingen zijn.

Ik vind, als het over die jobcreatie gaat, dat er hier een negatieve teneur hangt. Het is niet allemaal kommer en kwel. Er is in Limburg al heel wat gerealiseerd. Er is de jobcreatie bij de kmo's, in het kader van de fiscale maatregel 'Ontwrichte zone', waarbij kmo's gemakkelijker mensen kunnen aanwerven. Ik denk ook aan de KlimOp-leningen bij LRM. Dat heeft bij de kmo's driehonderd extra jobs gecreëerd. Dat mogen wij niet vergeten. Er zijn ook maatregelen op middellange termijn. Maar ook op korte termijn moet er dadelijk tewerkstelling komen. Dan kijk ik een klein beetje, niet met argusogen maar toch een klein beetje, naar het Ondernemersplatform, dat ook een steentje moet bijdragen. Misschien zouden ze daar een beetje beter moeten samenwerken.

Mevrouw Lieten, het directiecomité en de taskforce moeten samenkomen. Het is belangrijk dat we resultaten boeken voor Limburg. Dat is het allerbelangrijkste. De Vlaamse Regering en de minister-president houden hun engagementen. Er is de samenkomst van de stakeholders in Limburg, met de werkgeversorganisaties, VDAB, LRM, de vakbonden. Samen mogen ze hun bekommernissen uiten. Daar komt een evaluatierapport uit voort. Ik kijk daar naar uit. Het Vlaams Parlement moet daar inzage in krijgen. Dan mogen wij toevoegingen en bemerkingen doen. Minister-president, is dat enigszins mogelijk?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, ik ben wat ontgoocheld over deze bespreking. Het dossier wordt hier volledig gepolitiseerd. Dit dossier wordt door iedereen gedragen. Het wordt op een zeer goede manier gemonitord. Er is, denk ik, in de Vlaamse overheid geen enkel dossier dat op een dergelijke gedetailleerde en transparante wijze wordt behandeld en waarover zoveel wordt gerapporteerd. U hebt een nulmeting gekregen. U hebt de eerste voortgangsrapportage gekregen, met maar liefst 335 pagina's over 136 projecten.

Mevrouw Lieten, ik ben het dus volstrekt met u oneens dat dit onzorgvuldig gebeurt. Ik verdedig daarin onze administratie. Ik heb gezegd dat een aantal zaken beter kunnen, maar ik heb absoluut niet gezegd dat de fiches onzorgvuldig worden ingevuld. Ik heb ook gezegd – en ik blijf daarbij – dat het zelfs in de perfecte wereld niet mogelijk zal zijn om elk van de fiches, die tool die we hebben gemaakt, op dezelfde manier in te vullen. Niet elk van die dossiers leent er zich toe om de indicatoren, de mijlpalen en de gedetailleerde vooruitgang van de financiering te bespreken. Er zijn totaalprojecten bij, en er zijn projecten bij die bestaan uit deelaspecten. Breng dus de intellectuele eerlijkheid op om ze te lezen.

Ik neem hier lukraak een dossier: 'Versterking strategisch basisonderzoek logistiek en mobiliteit'. Daarin staan de volgende rubrieken: projectnummer en benaming; projectomschrijving; de betrokkenen; de kostprijs; de financiering; de mijlpalen; de indicatoren. Niet alle indicatoren van die fiche zijn ingevuld. Dat is zo. Maar alle

fiches laten toe om te zien of het project al dan niet op kruissnelheid zit. Ik kan niet de pen vasthouden van de ambtenaar bij Welzijn, bij Leefmilieu, bij Mobiliteit, bij Ruimtelijke Ordening, om elk van die fiches in te vullen. Wij kunnen dat alleen maar vragen. Mijn administratie zamelt ze in en stelt vast of elke rubriek volledig is ingevuld of niet. Maar dat laat niet toe om te concluderen dat hier niet met voluntarisme aan wordt gewerkt, dat er geen vooruitgang zou zijn. Ik daag u uit om een project te vinden waarvan 90 procent, dat is grootste onderscheiding, op schema zit. Het is niet omdat er tien projecten vertraging hebben, dat ze niet worden gerealiseerd. Het zou nogal een wonder zijn dat er op 136 projecten niet een kleine minderheid wat vertraging oploopt. Ik zou uiteraard liever hebben dat ze alle 136 op schema zitten. Om daaruit een negatieve conclusie te trekken, dat is totaal ongegrond. Dan speelt u politieke spelletjes.

Mevrouw Lieten, als u het toch politiek wilt spelen, wel, ik ben nog vriendelijk gebleven. Het LRM-project voor de scholen hebt u opgezet. U hebt gevraagd dat LRM dit zou doen. U hebt ervoor gezorgd dat het er niet kon komen. LRM heeft vastgesteld dat er een decreetswijziging moet komen. U hebt daar niet op gereageerd. LRM kon met zijn doelstellingen niet optreden als een actor DBFM in scholen. U wou dat LRM dit toch deed. LRM heeft gezegd: wij kunnen dat niet doen, er is geen decretale basis voor. Die is er nooit gekomen. Beringen is onder een sp.a-burgemeester stopgezet. Dus, ondervraag me niet. Als u politieke spelletjes wilt spelen, dan wil ik ze evenzeer spelen.

Ik neem het niet dat u mij verwijt dat er geen leiding is. U moet toch weten wat een ontzettend groot werk wij doen: u krijgt om de zes maanden een voortgangsrapportage. Straks komt er een volgende, in december-januari. We zullen zien wanneer die af is. Ze kan hier worden besproken. Collega Peeters, neem me niet kwalijk, maar we gaan die hier niet in detail bespreken. U kunt dat van mij niet vragen, anders moet u de hele regering in een keer vorderen. Op elk van die detaildossiers tekst en uitleg geven, over ruimtelijke plannen, over vergunningen, over mobiliteitsdossiers, over welzijnsdossiers, noem maar op: dit is onmogelijk. Ik ga dat niet doen. Ik bewaak het geheel, ik neem de verantwoordelijkheid voor het geheel, en ik ga die ook blijven opnemen.

We hebben twee zaken. We monitoren, we doen dat met de administratie. Dat is een administratief document. Daar zitten inderdaad een aantal imperfecties in. Ik ben zo correct om dat ook te zeggen. Ze zijn niet allemaal ingevuld zoals het zou kunnen. Een aantal kunnen beter. Maar ik voeg eraan toe dat naar mijn aanvoelen het nooit zo zal zijn dat we voor die 136 in één tool een gelijkwaardige invulling van die rapportering kunnen krijgen.

Daarnaast doen we een politieke evaluatie. Dat is mijn verantwoordelijkheid. Ik doe die inderdaad. Dat is gevalideerd door de regering. We hebben met de regering gezegd dat we in 2015 het initiatief zouden nemen om tot evaluatie over te gaan. Daartoe voeren we gesprekken met alle betrokkenen. Dat is een pluralistisch samengesteld geheel, u weet dat ook, namelijk de taskforce, het directiecomité en alle betrokkenen. Dat zal leiden tot een politiek rapport dat besproken zal worden op IKW-niveau, op de regering en in de taskforce en dat in dit parlement voorwerp van gesprek kan zijn. Dat is een andere finaliteit dan die monitoring natuurlijk. Dit heeft tot finaliteit, in de lijn van wat collega Danen ook zegt, of we misschien politiek iets moeten bijsturen, of er klemtonen beter kunnen worden gelegd. Dat heeft op zich niets te maken met elk project op zich. Dat is een algemene evaluatie van wat er politiek moet gebeuren. Ik ben ervan overtuigd dat de basisopties goede opties waren. Die zijn ook uitgewerkt door een expertencommissie onder leiding van Herman Daems, en helemaal niet gepolitiseerd.

Uiteindelijk ga ik persoonlijk een gesprek met Herman Daems voeren om te vragen of er opmerkingen zijn, of er bijstellingen mogelijk zijn en of andere klemtonen moeten

worden gelegd, dit alles binnen de budgettaire context. We gaan daar een evaluatierapport over maken. Dat zal transparant meegedeeld worden en zal voorwerp kunnen zijn van gesprek, van discussie en interpellatie hier. Ik neem daar de volle politieke verantwoordelijkheid over.

Ik ben het eens met die collega's die hebben gezegd dat bovenop SALK, dat een project is van diverse actoren, er heel sterk moet worden gewerkt op veel terreinen. Er moet heel veel gedaan worden. Ik ben blij vast te stellen dat bijvoorbeeld inzake werkloosheid, ondanks de toch wel zeer fatale gebeurtenissen die we allemaal kennen en die Limburg opeenvolgend getroffen hebben, vanaf de sluiting van de steenkoolmijnen, over de andere grote sluitingen zoals Philips en Ford, de kloof tussen het gemiddelde van Vlaanderen en Limburg gelukkig kleiner wordt. Is die kloof weg? Neen. Is dat optimaal? Neen. Daarover ben ik het absoluut met u eens. Maar laat ons allemaal samen de hand aan de ploeg slaan en er werk van maken.

Als ik in Limburg kom, wat af en toe wel eens gebeurt, dan roep ik iedereen op om initiatief te nemen. Er mag meer entrepreneurship zijn, er mag meer ondernemingszin zijn, er mogen meer kmo's zijn in Limburg. Ik kijk naar mijn provincie, die ook buiten de ruit ligt. Daarom ben ik lotsverwant en zielsverwant met Limburg. Ook daar zijn veel minder diensten dan in de rest van Vlaanderen. Het zijn de twee buitenprovincies. Mijn provincie heeft het geluk dat er enorm veel industrie en kmo's zijn. Het is de industriële provincie bij uitstek die leeft van de export. Ik hoop dat Limburg evenzeer die weg kan opgaan, in plaats van die kwetsbare afhankelijkheid van een aantal grote werkgevers, die voor veel welvaart hebben gezorgd maar die dan ook fataal zijn als ze weggaan. Ik heb het meegemaakt in mijn stad waar meer dan 8000 arbeidsplaatsen verloren zijn gegaan, in één stad, in de schoennijverheid! Ik spreek dan nog niet over de borstelnijverheid. Die zijn allemaal vervangen door kleine kmo's die zorgen voor tewerkstelling van 60 tot 120 mensen.

Ik wens Limburg toe dat er een zekere ondernemingsgeest is. Ik blijf erbij dat een van de grote problemen in Limburg de schoolse vertraging in een aantal gemeenten is. Daar moet echt werk van worden gemaakt. Dit is slecht voor de toekomst van Limburg. Ik zeg dat in grote objectiviteit. Ik zeg dat ook op andere plaatsen waar het pas geeft om dat te doen. Daar moeten we met zijn allen echt wel werk van maken.

Er moet een mobilisatie komen, inderdaad. Ik hoop dat er optimisme is. Ik ervaar in Vlaanderen, ook in Limburg, een optimisme omdat er een omslag is. Er bestuurt een ondernemingsgunstige regering, ook op federaal vlak. De competitiviteit verbetert. Met onderzoek en ontwikkeling (O&O) – ik ben niet te beroerd, collega Lieten, om te zeggen dat u wat dat betreft grote verdiensten hebt – ontwikkelen we de triple helix waardoor we de driehoek overheid, ondernemingen en O&O hebben gevormd die heel veel tewerkstelling kan creëren. U weet dat wij nog een bijkomende klemtoon leggen door nog meer vraaggestuurd te werken en het Agentschap Innovatie en Ondernemen op te richten, waar ik heel veel van verwacht. We hebben toponderzoekscentra. Daar ligt ook voor Limburg een grote toekomst.

Maar laat ons dit dossier alstublieft buiten de politieke spelletjes houden. Ik had uw vraag eerder als een technische vraag begrepen. Maar als u het politiek wilt spelen, dan denk ik dat u Limburg geen dienst bewijst.

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp.a): Ik ben blij, minister-president, dat u gewezen hebt op de inspanningen die we in de vorige regering samen hebben gedaan om meer middelen vrij te maken voor innovatie en het competitiviteitspact. Ik zal dat als voldoende antwoord beschouwen op de eerder sloganeske opmerkingen van collega Diependaele.

Wat betreft LRM, beste collega's, ben ik verheugd. Ik was inderdaad vragende partij om het decreet van LRM aan te passen zodat zij konden participeren in publiek-private samenwerkingen om de technische scholen in Limburg te vernieuwen. Ik vond daar in de vorige regering geen meerderheid voor. Maar als ik nu hoor dat met name de N-VA daar wel voor is, zal ik daarvoor onmiddellijk een voorstel van decreet indienen en kunnen we dat hopelijk samen doen. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele)*

Jullie verwijten mij dat ik daar niet mee vooruit ben gegaan. Ik kon daar niet mee vooruitgaan omdat ik geen meerderheid had in de regering. Met name uw partij was ertegen, mijnheer Diependaele. Ik wil gerust opnieuw proberen en een voorstel van decreet indienen. Dan zien we waar we staan.

Collega's, ik wil de uitnodiging van de minister-president aannemen. Mijn vraag is niet bedoeld om politieke spelletjes te spelen. Maar het kan ook niet zo zijn dat wij vanuit de oppositie buitenspel worden gezet en moeten zwijgen en op het ogenblik dat we onze mond opendoen, we politieke spelletjes aan het spelen zijn. Minister-president, u zegt: laten we allemaal samen de hand aan de ploeg slaan. Ik zeg u nu: ik sta 100 procent achter alle SALK-projecten en ik wil betrokken worden bij het mee uitvoeren ervan.

Ik sta nu inderdaad aan de kant. Dat frustreert mij inderdaad. Ik wil betrokken worden. Vanuit de oppositie wil ik meewerken om ervoor te zorgen dat die evaluatie goed loopt, dat die projecten opgevolgd worden en dat we op basis van een evaluatie verder kunnen bouwen aan Limburg. Dat is mijn aanbod aan u vanuit de oppositie, minister-president.

Ik wil u vragen om aan de voorzitter van het directiecomité en uw kabinetsmedewerkers te vragen om weer maandelijks het directiecomité samen te brengen zoals dat gebeurde onder uw voorganger. Dat geeft de kans om kort op de bal te spelen en de organisaties of administraties die spontaan onvoldoende informatie geven, achter de veren te zitten om zo de snelheid van uitvoering op te drijven. Dat is een heel concrete vraag. Minister-president, zou u zo vriendelijk willen zijn om dat directiecomité weer maandelijks samen te roepen?

Waarom heb ik deze vraag gesteld? Mijn vrees is de volgende. Minister-president, u hebt terecht gezegd dat het SALK-project er eigenlijk in bestaat het economisch weefsel te versterken, en vooral onze kmo's te versterken, om hen uiteindelijk beter te kunnen ondersteunen qua innovatie en export. U haalde terecht het voorbeeld van West-Vlaanderen aan. Ik ben het volledig met u eens ter zake. We hebben in Limburg inderdaad veel te lang op onze lauweren gerust en gedacht dat enkele grote bedrijven die welvaart voor eeuwig zouden garanderen, wat niet is gebleken. Ik ben het dus volledig met u eens. Daarom hebben we in het SALK ook projecten opgezet om dat economisch weefsel te verbeteren. Dat zijn bijvoorbeeld projecten met betrekking tot innovatie, met betrekking tot het ondernemersplatform, met betrekking tot Locate in Limburg. Ik meen dat die een bepaalde aanlooptijd nodig hebben. We moeten die projecten opvolgen, maar we moeten die ook de kans geven om uiteindelijk hun werking uit te bouwen. Ik ben op dit moment onvoldoende gerustgesteld wat die evaluatie betreft. Ik heb het gevoel dat ze te vroeg komt, dat ze te oppervlakkig zal gebeuren en dat daardoor bepaalde projecten te snel zullen worden stopgezet. Ik vrees ervoor dat we dan een kans missen met betrekking tot wat u beoogt en wat ik beoog, namelijk het economisch weefsel versterken.

Ik besef dat deze Vlaamse Regering niet voldoende middelen heeft om al haar dromen waar te maken, maar ik hoop toch van harte dat u me kunt garanderen dat, wat ook de uitkomst van die evaluatie zal zijn, men de middelen die nu in het SALK worden geïnvesteerd, ook in het SALK zal blijven investeren. Dat is de 81

miljoen euro die de Vlaamse Regering ter beschikking stelt. Dat is de 17,5 miljoen euro van het Europees Sociaal Fonds (ESF). Dat is de 49 miljoen euro van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Dat is de 50 miljoen euro die de provincie Limburg beschikbaar maakt. Dat is de 20 miljoen euro die de stad Genk beschikbaar maakt. Dat is de lening van 100 miljoen euro van Participatie-Maatschappij Vlaanderen (PMV) aan LRM. Dat geeft in totaal 317,5 miljoen euro. Daarnaast is er binnen de vorige regering echter ook de afspraak gemaakt dat ministers binnen hun reguliere budgetten een inhaal oefening zouden doen, wanneer dat gepast was. Ook binnen die reguliere budgetten zijn er middelen vrijgemaakt voor het SALK. Ik geef er eentje waarvoor ik zelf verantwoordelijk ben geweest en dat u ook na aan het hart ligt, namelijk het Strategisch Onderzoekscentrum (SOC) Maakindustrie. Daarvoor zijn middelen vrijgemaakt. Die komen niet uit die 317 miljoen euro, maar uit de reguliere budgetten van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT).

Collega's, ik breng dit punt hier nu ter sprake omdat ik er bezorgd over ben dat die projecten te snel zouden worden afgeschreven, dat ze geen kans gaan krijgen om zich op het terrein te bewijzen, en dat die middelen dan ook niet meer in Limburg zullen worden gebruikt voor de versterking van het economisch weefsel. Minister-president, collega's, dát is mijn zorg en dat zal mijn zorg blijven.

Ik beëindig mijn betoog met twee duidelijke statements. Ten eerste, ik sta achter alle projecten van het SALK, in de meerderheid of in de oppositie. Ten tweede, minister-president, vanuit de oppositie bied ik u mijn hulp en die van mijn partij aan om voort aan het SALK te werken, wars van de grenzen tussen meerderheid en oppositie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.